

Barczatka kataks *Eriogaster catax* (1074)

Informacja w jakich regionach biogeograficznych występuje dany gatunek:

Gatunek podawany był w regionach biogeograficznych kontynentalnym – współcześnie i alpejskim – historycznie.

Koordynatorzy obecny i w poprzednim badaniu:

Adam Malkiewicz (2014), w poprzednim badaniu (2010) Andrzej Oleksa i Adam Malkiewicz

Eksperti lokalni obecni i w poprzednim badaniu:

Adam Górnicki, Marcin Kadej, Adam Malkiewicz, Maciej Matraj, Ewelina Myśków, Bartłomiej Pacuk

(w poprzednim badaniu: A. Oleksa, Radosław Stelmaszczyk, Dariusz Tarnawski;

Rok poprzednich badań: 2010

Liczba stanowisk monitoringowych oraz ich lokalizacja na tle obszarów

Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji

W 2014 r. monitoringiem objęto 15 stanowisk, z których 8 to stanowiska badane w poprzednim etapie prac (2010), a 7 to stanowiska badane po raz pierwszy. Na terenie Polski gatunek występuje obecnie głównie na Dolnym Śląsku i w przylegającej części Wielkopolski oraz w województwie podkarpackim. Jest też izolowane stanowisko w Dolinie Dolnej Wisły. Badane w 2014 r. stanowiska dają już wyniki reprezentatywne dla regionu biogeograficznego kontynentalnego. Wskazana inwentaryzacja regionu alpejskiego, gdyż istnieje szansa stwierdzenia tam tego gatunku.

Wyniki badań

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach

Tab. 1. Wskaźniki na stanowiskach (15 stanowisk).

Zestawienie ocen wskaźników stanu ochrony gatunku na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym.

Parametr	Wskaźnik	Ocena (liczba stanowisk)			
		FV właściwa	U1 niezadowalająca	U2 Zła	XX
Populacja	względna liczebność	3	2	10	0
	izolacja przestrzenna	10	4	1	0
Siedlisko	udział zarośli tarninowych	13	2	0	0
	ekspozycja stanowiska	14	1	0	0

Populacja

Liczebność. Oszacowane względne liczebności populacji na transektach badawczych wynoszą od 4 do 79 gniazd. Na większości stanowisk (10 z 15) liczebność gatunku oceniono jako złą (U2). Liczba zaobserwowanych młodych gąsienic (L-1/L-2) wahała się od 20 do 140 na gniazdo. Na 3 stanowiskach liczba odnotowanych gniazd z gąsienicami była największa (powyżej 20) i tam zgodnie z przyjętą waloryzacją liczebność określono jako właściwą (Jurcz-Prochowice, Uraz-Raków-Kotowice i Wrocław-Rędzin). Dla 2 stanowisk wskaźnik ten osiągnął wartość niezadowalającą (U1): Lubiatów-Głóska i Smogorzówek. Na czterech stanowiskach gatunek utrzymał swoją ocenę z wcześniejszych badań, jednak na kolejnych czterech stanowiskach odnotowano spadki liczebności, w tym na trzech silne tendencje regresywne (z FV na U2): Luboszyce, Pątnów Legnicki i Wrzosey. Przyczyny takiego stanu nie są jasne i obecnie można tylko wysunąć hipotezę o lokalnych, okresowych wahaniami liczebności tych subpopulacji na skraju regionalnej wyspy zasięgowej. To naturalne zjawisko w pobliżu granicy zasięgu gatunkowego.

Izolacja. Na wszystkich stanowisk oprócz jednego (Kiełp) stopień izolacji przestrzennej badanych populacji oceniono jako właściwy (FV). W bliskim otoczeniu tych stanowisk (do 20 km) znajdują się inne aktualnie zasiedlone stanowiska. Populacja ze stanowiska Kiełp jest silnie izolowana od głównego zasięgu gatunku (ok. 200 km do najbliższych znanych stanowisk), stąd stopień jej izolacji oceniony został jako zły (U2), mimo, że samo siedlisko (zarośla tarninowe) są stosunkowo rozpowszechnione na zboczach w Dolinie Dolnej Wisły.

Siedlisko

Udział powierzchni zajętej przez zarośla tarninowe: Na wszystkich stanowiskach stwierdzono właściwy (FV) stan tego wskaźnika (duży, wynoszący pow. 50% udział zarośli tarninowych wzdłuż transektu). Na wszystkich stanowiskach obserwatorzy odnotowali ponadto korzystną, zróżnicowaną strukturę wiekową zarośli lub też dominację zarośli karłowatych lub młodych i niskich – wyraźnie preferowanych przez samice do składania jaj.

Ekspozycja siedlisk. Na niemal wszystkich stanowiskach stwierdzono właściwy (FV) stan tego wskaźnika. Wszystkie stanowiska (oprócz Trzebosza – U1) miały korzystną ekspozycję na promieniowanie słoneczne, a stanowiska przemyskie i na „Zboczach Płutowskich” dodatkowo jeszcze dobrą wystawę stoków.

W roku 2014 nie odnotowano większych różnic geograficznych między regionami geograficznymi. Wyraźna wszędzie jest dominacja śliwy tarniny jako inicjalnej rośliny żywicielskiej dla gąsienic.

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach

Tab. 2. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na stanowiskach oraz porównanie wyników badań

Zestawienie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym w latach 2006-2011 i 2014

Lp	Lokalizacja stanowiska (obszar Natura 2000 lub województwo)	Stanowisko	Oceny na stanowiskach							
			Populacja		Siedlisko		Perspektywy ochrony		Ocena ogólna	
			Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań
1.	Woj. dolnośląskie	Czaplice	-	XX	-	U1	-	XX	-	XX
2.	Woj. dolnośląskie	Jurcz - Prochowice	FV	FV	FV	FV	U1	FV	FV	FV
3.	PLH040040 Zbocza Płutowskie	Kiełp	U2	U2	FV	FV	U1	U1	U2	U2
4.	Woj. dolnośląskie	Lubiatów -Głóska	FV	U1	FV	FV	U2	U1	U1	U1
5.	Woj. dolnośląskie	Luboszyce	FV	U2	FV	FV	FV	FV	FV	U2
6.	PLH180012 Ostoja Przemyska	Makowa	-	U2	-	FV	-	FV	-	U2
7.	PLH020052 Pątnów Legnicki	Pątnów Legnicki	FV	U2	FV	FV	FV	FV	FV	U2
8.	PLH180012 Ostoja Przemyska	Posada Rybotycka	-	U2	-	FV	-	FV	-	U2
9.	PLH180012 Ostoja Przemyska	Rybotyce	-	U2	-	FV	-	FV	-	U2
10.	PLH020003 Dolina Łachy	Smogorzówek	U1	U1	FV	FV	FV	FV	FV	U1
11.	Woj. wielkopolski	Tarnowa Łąka	-	U2	-	FV	-	U1	-	U2

	e									
12.	Woj. wielkopolskie	Trzebosz	-	XX	-	U1	-	XX	-	XX
13.	PLH020036 Dolina Widawy	Uraz-Raków-Kotowice	-	FV	-	FV	-	U1	-	U1
14.	woj. dolnośląskie	Wrocław – Rędzin	FV	FV	FV	FV	U1	U1	FV	FV
15.	PLH020002 Dębniańskie Mokradła	Wrzosa	FV	U2	U1	U1	FV	U1	U1	U2
Suma ocen			6 FV, 1 U1, 1 U2	3 FV, 2 U1, 8 U2, 2 XX	7 FV, 1 U1	12 FV, 3 U1	4 FV, 3 U1, 1 U2	7 FV, 6 U1, 2 XX	5 FV, 2 U1, 1 U2	2 FV, 3 U1, 8 U2, 2 XX

Populacja

Stan populacji na ponad połowie stanowisk (ośmiu z 15) został oceniony jako zły (m.in. Tarnowa Łąka – wielkopolskie, Makowa - podkarpackie, Wrzosa i Luboszyce – dolnośląskie), na dwóch stanowiskach jako niezadowolający (Smogorzówek i Lubiatów-Głaska - dolnośląskie). Stan właściwy został stwierdzony jedynie trzech stanowiskach (Wrocław-Rędzin, Uraz-Raków Kotowice i Jurcz-Prochowice na Dolnym Śląsku). O niskich ocenach zdecydowała przede wszystkim niska względna liczebność populacji. Wskaźnik „izolacja przestrzenna” wpłynął znacznie na ocenę parametru jedynie na pięciu stanowiskach (np. Luboszyce na Dolnym Śląsku). W roku 2010 na większości stanowisk (75%) populacja oceniona została na FV.

W obu etapach prac badanych było 8 stanowisk. W przypadku 4 z nich oceny stanu populacji pozostały bez zmian (przy czym na 2 - Jurcz-Prochowice i Wrocław-Rędzin - utrzymały się oceny FV), a w przypadku 4 stanowisk (Lubiatówka, Luboszyce, Pątnów Legnicki, Wrzosa) aktualne oceny są niższe.

Obecna niższa względna liczebność może być wynikiem naturalnych wahań liczebności populacji granicy zasięgu geograficznego.

Siedlisko

Stan siedliska na większości stanowisk oceniono jako właściwy (12 z 15; np. Tarnowa Łąka - wielkopolskie, Smogorzówek i Pątnów Legnicki - dolnośląskie, Kiełp – kujawsko-pomorskie). Na trzech stanowiskach przyznano siedlisku ocenę U1 (Trzebosz - wielkopolskie, Wrzosa, Czaplice – dolnośląskie). Na zmniejszenie oceny wpłynęły niższe wartości wskaźników „ekspozycja” i „ udział zarośli tarninowych” (np. Trzebosz). Również w roku 2010 stan siedliska na większości stanowisk oceniono jako właściwy. Jedyna przyznana w 2010 roku ocena U1 na stanowisku Wrzosa została potwierdzona również w 2014.

Porównanie ocen stanu siedliska dla 8 powtórnie badanych stanowisk wskazuje, że wszędzie pozostały bez zmian.

Perspektywy ochrony

Obecnie na niemal połowie (7 z 15) stanowisk perspektywy oceniono jako właściwe (m.in. Rybotycze - podkarpackie, Jurcz-Prochowice i Smogorzówek - dolnośląskie). Na stan niezadowolający (odnotowany na

sześciu stanowiskach m.in. Wrocław-Rędzin i Wrzosey - dolnośląskie, Kiełp – kujawsko-pomorskie) wpłynął głównie brak ochrony niektórych stanowisk (np. Wrocław – Rędzin) lub stwierdzone oddziaływania, jak sukcesja (np. stanowisko Wrzosey). Na stanowisku Kiełp na niską ocenę (U1) wpłynęła niska liczebność populacji. Na dwóch stanowiskach nie oceniono tego parametru.

Porównanie ocen perspektyw ochrony dla 8 powtórnie badanych stanowiskach wskazuje, że na 6 stanowiskach pozostały bez zmian, a na dwóch: Jurcz-Prochowice i Lubiatów-Głóska aktualne oceny są wyższe, gdyż mimo utrzymujących się negatywnych oddziaływań na siedliska ich stan pozostaje dobry. Wydaje się, że w poprzednim etapie prac oceniono je zbyt surowo. Jedno ze stanowisk znajduje się w obszarze Natura 2000, a drugie jest planowane do włączenia.

Ocena ogólna

Obecnie zły stan ochrony gatunku stwierdzono na ośmiu stanowiskach (w tym Wrzosey i Pątnów Legnicki - dolnośląskie, Kiełp – kujawsko-pomorskie, Tarnowa Łąka - wielkopolskie). Stan niezadowolający wykryto na trzech stanowiskach (Uraz-Raków-Kotowice, Smogorzówek, Lubiatów-Głóska w woj. dolnośląskim), a stan właściwy na dwóch (Wrocław-Rędzin i Jurcz-Prochowice na Dolnym Śląsku), przy czym nie oceniono tego parametru dla dwóch stanowisk. Oceny wynikały głównie ze złych ocen stanu populacji.

Porównanie ocen ogólnych dla 8 powtórnie badanych stanowiskach wskazuje, że dla 4 z nich oceny stanu populacji pozostały bez zmian (przy czym na 2 - Jurcz-Prochowice i Wrocław-Rędzin - utrzymały się oceny FV), a dla 4 (Luboszyce, Pątnów, Wrzosey i Smogorzówek) aktualne oceny są niższe. W przypadku Luboszyce, Pątnowa Legnickiego i Wrzosów wynika to z niższych niż poprzednio ocen stanu populacji, natomiast w przypadku Smogorzówka zmiana oceny ogólnej jest pozorna, ponieważ oceny wszystkich 3 parametrów pozostały bez zmian. W poprzednim etapie prac oceniono stan gatunku na FV pomimo oceny stanu populacji na U1, argumentując, że potencjał siedliska jest znacznie wyższy niż liczba zasiedlonych krzewów. Aktualna ocena ogólna jest zgodna z oceną stanu populacji, czyli niezadowolająca U1.

Tab. 3. Wskaźniki na obszarach Natura 2000 (sześć obszarów).

Zestawienie ocen wskaźników dla gatunku na badanych obszarach N2000 (lub innych, jeśli przewiduje to metodyka monitoringu) w regionie biogeograficznym kontynentalnym; wartości w tabeli oznaczają liczbę obszarów

Parametr	Wskaźnik	Ocena (sześć obszarów)		
		FV właściwa	U1 niezadowolająca	U2 zła
Siedlisko	względna liczebność	1	1	4
	izolacja przestrzenna	4	1	1
	udział zarośli tarninowych	4	2	0
	ekspozycja stanowiska	6	0	0

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów w obszarach Natura 2000

Tab. 4. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na obszarach N2000 i porównanie wyników badań
Zestawienie ocen parametrów stanu ochrony gatunku na badanych obszarach N2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym w latach 2006-2011 i 2014

Obszar N2000	Oceny dla obszarów N2000							
	Populacja		Siedlisko		Perspektywy ochrony		Ocena ogólna	
	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań
PLH040040 Zbocza Płutowskie	U2	U2	FV	FV	U1	U1	U2	U2
PLH020052 Pątnów Legnicki	FV	U2	FV	FV	FV	FV	FV	U2
PLH020003 Dolina Łachy	U1	U1	FV	FV	FV	FV	U1	U1
PLH020036 Dolina Widawy	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
PLH020002 Dębniańskie Mokradła	FV	U2	U1	U1	U1	U1	U1	U2
PLH180012 Ostoja Przemyska	-	U2	-	FV	-	FV	-	U2
Suma ocen	2 FV, 2 U1, 1 U2	1 FV, 2 U1, 3 U2	4 FV, 1 U1	5 FV, 1 U1	3 FV, 2 U1	4 FV, 2 U1	2 FV, 2 U1, 1 U2	1 FV, 1 U1, 4 U2

W badanych obszarach Natura 2000, do których są dostępne dane, parametry populacji i siedliska gatunku nie uległy większym zmianom od roku 2010. Jedynie dla obszaru Pątnów Legnicki w roku 2014 nastąpiło załamanie wyników dla populacji, przy niezmiennie dobrych wynikach dla siedliska i perspektyw ochrony. Przyczyna tego nie została zidentyfikowana. Możliwe też, że okresowe załamanie dotyczy tylko części obszaru, akurat tej na jakiej znajduje się transekt monitoringu. Nowy monitorowany obszar Ostoja Przemyska został oceniony ogólnie na U2, tylko z powodu wyniku oceny względnej liczebności motyla, który występuje tu stale w rozproszeniu i w niewysokich zagęszczeniach. Być może więc progi ocen tego wskaźnika w waloryzacji zostały zbyt wysoko ustawione jak na ten obszar występowania barczatki kataks.

Populacja. Parametr ten nie uległ większym zmianom w obrębie obszarów Natura 2000. Dla obszaru Pątnów Legnicki w roku 2014 nastąpiło załamanie wyników dla populacji, przy niezmiennie dobrych wynikach dla siedliska i perspektyw ochrony. Przyczyna tego nie została zidentyfikowana. Możliwe też, że okresowe załamanie dotyczy tylko części obszaru, akurat tej na jakiej znajduje się transekt monitoringu. W nowym dla monitoringu obszarze Ostoja Przemyska stan populacji oceniono na U2 ze względu na rozproszenie i niską względną liczebność gatunku.

Siedlisko. Parametr ten nie uległ większym zmianom w obrębie obszarów Natura 2000. Dla obszarów, gdzie monitoring jest powtórzony oceny są takie same jak w 2010 roku, stan właściwy (FV). Tylko na jednym obszarze odnotowano w obu sezonach ocenę niezadowalającą (PLH020002 Dębniańskie Mokradła). Pomimo dużego potencjału, siedliska gatunku na obszarze znajdują się w coraz gorszym stanie. Na poziomie obszaru gatunek występuje przede wszystkim w dwóch miejscach, a ich utrata będzie praktycznie równoznaczna z utratą gatunku w obszarze. Pozostałe miejsca występowania gatunku to niewielkie skupiska tarnin wzdłuż dróg, pól itp. nie zapewniające odpowiedniej wielkości populacji w razie niekorzystnych warunków w danym roku.

Perspektywy ochrony. Perspektywy nie uległy zmianie w stosunku do sezonu 2010. W większości przypadków perspektywy są właściwe. Na niższe oceny U1 na dwóch obszarach wpływają oddziaływania i zagrożenia (postępująca sukcesja, stosowanie pestycydów na polach) oraz niska liczebność gatunku.

Ocena ogólna. Ocena ogólna uległa zmianie w stosunku do roku 2010 na dwóch obszarach (PLH020052 Pątnów Legnicki i PLH020002 Dębniańskie Mokradła). Obecne oceny U2 wynikają przede wszystkim ze złego stanu populacji.

Oddziaływania i zagrożenia

Tab. 5. Oddziaływania na stanowiskach i porównanie wyników badań (15 stanowisk).

Podsumowanie aktualnych oddziaływań dla gatunku na badanych stanowiskach dla regionu biogeograficznego kontynentalnego i porównanie z latami 2006-2008

Kod	Oddziaływanie	Łącznie liczba monitoro- wanych stanowis- k	Wpływ po- zytywny (liczba stanowisk)			Wpływ neutralny (liczba stanowisk)			Wpływ negatywny (liczba stanowisk)			Czy oddziaływanie było stwierdzone w poprzednich badaniach tak- podać liczbę/nie
			A	B	C	A	B	C	A	B	C	
J02.02.01	bagrowanie / usuwanie osadów limnicznych	15							1			Nie
D01.04	drogi kolejowe, w tym TGV	15									1	Nie
D01.02	drogi, autostrady	15							1			Nie
K02	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	15	1						1			Nie
A02.01	intensyfikacja rolnictwa	15							1		1	Nie
A03.01	intensywne koszenie lub intensyfikacja	15							1			Nie
A06.01.01	intensywne uprawy roczne na potrzeby produkcji żywności / intensyfikacja	15							1		1	Nie
F03.02.01	kolekcjonowanie (owadów, gadów,	15									1	Nie

	płazów...)											
A03	Koszenie / ścinanie	15							1	2		Nie
A08	Nawożenie /nawozy sztuczne/	15							2			Nie
A03.02	nieintensywne koszenie	15			1							Nie
A06.01.02	nieintensywne uprawy roczne na potrzeby produkcji żywności	15								1		Nie
K04.02	pasożytnictwo	15								1	1	Tak-2
G01.03	Pojazdy zmotoryzowane	15							1			Tak-1
F03	Polowanie i pozyskiwanie dzikich zwierząt (lądowych)	15		1							1	Nie
A07	stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych	15							3	3	2	Tak-5
G05.04	Wandalizm	15							1			Tak-1
C01.01	Wydobywanie piasku i żwiru	15				1						Tak-1
J01.01	wypalanie	15							1	3		Tak-4
J02.03	Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych								1			
A04.02	wypas nieintensywny	15	1									Nie
A03.03	zaniechanie / brak koszenia	15							1			Nie
J02.01	Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	15									1	Nie
A02	zmiana sposobu uprawy	15							2			Tak-1
J03.02.01	zmniejszenie migracji / bariery dla migracji	15							1			Nie

Jednym z częstszych oddziaływań odnotowanych w 2014 jest stosowanie pestycydów (8 stanowisk, np. Makowa) – kod A07. Pestycydy stosowane w rolnictwie mogą bezpośrednio przyczyniać się do śmierci owadów. W przypadku 4 stanowisk (np. Lubiaków-Głóska) odnotowywano wypalanie traw, które jednak prawdopodobnie słabiej oddziałuje na populacje barczatki.

Kilka oddziaływań stwierdzonych w poprzednim etapie monitoringu jest nadal stwierdzanych (zmiana sposobu uprawy, wypalanie, wydobywanie piasku i żwiru oraz zagrożenia związane ze stosowaniem substancji chemicznych w rolnictwie).

Tab. 6. Zagrożenia na stanowiskach i porównanie wyników badań (15 stanowisk). Podsumowanie przewidywanych zagrożeń dla gatunku na badanych stanowiskach dla regionu biogeograficznego (a – alpejskim, b- kontynentalnym) i porównanie z latami 2006-2008

Kod	Zagrożenie	Łącznie liczba monitorowanych stanowisk	Wpływ (liczba stanowisk)			Czy zagrożenie było przewidywane w poprzednich badaniach tak-podać liczbę/nie
			A	B	C	
A02.01	intensyfikacja rolnictwa	15			1	Nie
A06.01.01	intensywne uprawy	15	1			Nie

	roczne na potrzeby produkcji żywności / intensyfikacja					
A06.01.01	intensywne uprawy roczne na potrzeby produkcji żywności / intensyfikacja	15		1		Nie
A03	Koszenie / ścinanie	15	1	2		Tak-2
A08	Nawożenie /nawozy sztuczne/	15			1	Nie
G01.03	Pojazdy zmotoryzowane	15	1			Tak-1
F05.03	połowy z użyciem trutecznych	15			1	Nie
A	Rolnictwo	15		1		Nie
A07	stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych	15	3	1		Tak-4
F03.01.01	szkody spowodowane przez zwierzęcą łowną (nadmierna gęstość populacji)	15			1	Tak-2
E01	Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane	15			1	Tak-1
A02.03	usuwanie trawy pod grunty orne	15			1	Nie
A10.01	usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej	15	3			Nie
J01.01	wypalanie	15	1	3	2	Tak-2
B01	zalesianie terenów otwartych	15			1	Tak-2
H05	Zanieczyszczenie gleby i odpady stałe (z wyłączeniem zrzutów)	15		1		Nie
J02.01	Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	15			2	Tak-3
A02	zmiana sposobu uprawy	15	2			Tak-2

Większość obecnych zagrożeń była już przewidywana w poprzednim monitoringu (2010) i jest to 11 typów zagrożeń (tab. 8). Obecnie doszło kilka rodzajów zagrożeń związanych z intensyfikacją rolnictwa, a nie przewidywanych wcześniej. Są to przykładowo: usuwanie żywopłotów i zagajników oraz intensywne uprawy roczne na potrzeby produkcji żywności i związane z tym nawożenie sztuczne. Wiąże się to z niekorzystnym wpływem nawożenia na entomofaunę skrajów pól uprawnych

i zarośli śródpolnych. Wśród zagrożeń stwierdzonych w poprzednim etapie prac, a których teraz nie stwierdzono, wyróżniają się: ewolucja biocenotyczna (Kiełp), kopalnie odkrywkowe (Pątnów Legnicki) oraz regulowanie/ prostowanie koryt rzecznych (Lubiatów-Głóska). Dwa pierwsze z nich przeszły do kategorii aktualnych oddziaływań (nie tylko na wymienionych stanowiskach), a więc można raczej stwierdzić, że przewidywania te się już częściowo sprawdziły.

Informacja o gatunkach obcych

Tab. 7. Gatunki obce

Zestawienie informacji o gatunkach obcych, stwierdzonych w trakcie monitoringu gatunku

Lokalizacja stanowiska (obszar N2000 lub województwo)	Stanowisko	Obserwowane gatunki obce (lista gatunków)	
		Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań
woj. dolnośląskie	Jurcz - Prochowice	nawłóć kanadyjska <i>Solidago canadensis</i> L.	nawłóć kanadyjska <i>Solidago canadensis</i> L.
woj. dolnośląskie	Lubiatów-Głóska	łubin trwały <i>Lupinus polyphyllus</i> Lindl.	łubin trwały <i>Lupinus polyphyllus</i> Lindl.
PLH020002 Dębniańskie Mokradła	Wrzosa	nawłóć kanadyjska <i>Solidago canadensis</i> L.	nawłóć kanadyjska <i>Solidago canadensis</i> L.
PLH040040 Zbocza Płutowskie	Kiełp	nawłóć kanadyjska <i>Solidago canadensis</i> L.	-

Ocena zastosowanej metodyki monitoringu i ewentualne propozycje zmian wraz z uzasadnieniem – na podstawie badań prowadzonych w danym etapie

Jedyna zmiana metodyczna w interpretacji wskaźnika „ekspozycja stanowiska” została omówiona w rozdziale 2 sprawozdania. Jednostką szacunkowej liczebności gatunku powinien pozostać oprzęd/gniazdo gąsienic, gdyż wszelkie próby szacowania liczebności gatunku w innych jednostkach (np. w osobnikach) napotykały na poważne trudności.

Propozycje działań ochronnych oraz wnioski dotyczące skuteczności dotychczas wykonywanych zabiegów

Wykonawcy prac monitoringowych proponowali wykonywanie działań ochronnych w przypadku 5 stanowisk: Jurcz-Prochowice, Kiełp, Uraz-Raków-Kotowice, Wrocław-Rędzin i Wrzosa. Sugeruje się utrzymywanie zakrzaczeń na wczesnych etapach sukcesji zakrzewień poprzez okresowe przycinanie i/lub wykarczowanie części krzewów, a także poprzez wypas (stanowiska Kiełp, Wrzosa). Na stanowisku Wrzosa proponuje się dodatkowo usunięcie nadmiaru zgromadzonej, wyschłej roślinności zielnej, której gruba warstwa uniemożliwia samicom barczatki dostęp do odpowiednich roślin żywicielskich. Proponuje się także edukację zarządców terenu – informowanie ich o znaczeniu zakrzaczeń tarninowych dla ochrony gatunku oraz o konsekwencjach wystąpienia szkód w

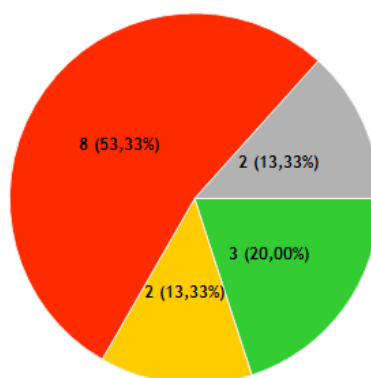
środowisku. W przypadku stanowiska Wrocław-Rędzin należy rozważyć włączenie stanowiska do SOO Dolina Widawy.

Plany zadań ochronnych (PZO) dla obszarów sieci Natura 2000 w zasięgu występowania barczatki kataks są nadal w fazie zatwierdzania projektów i działania/zabiegi zapisane dla niej w tych planach nie były jeszcze realizowane.

Syntetyczne podsumowanie wyników dla gatunku

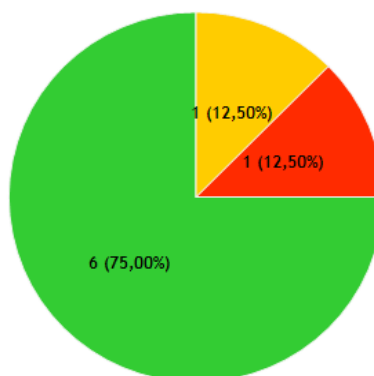
Region kontynentalny

Populacja 2014

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

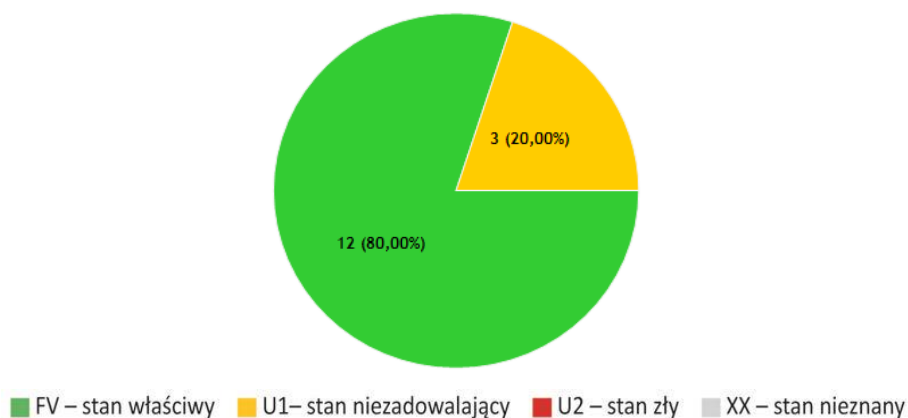
Populacja 2010

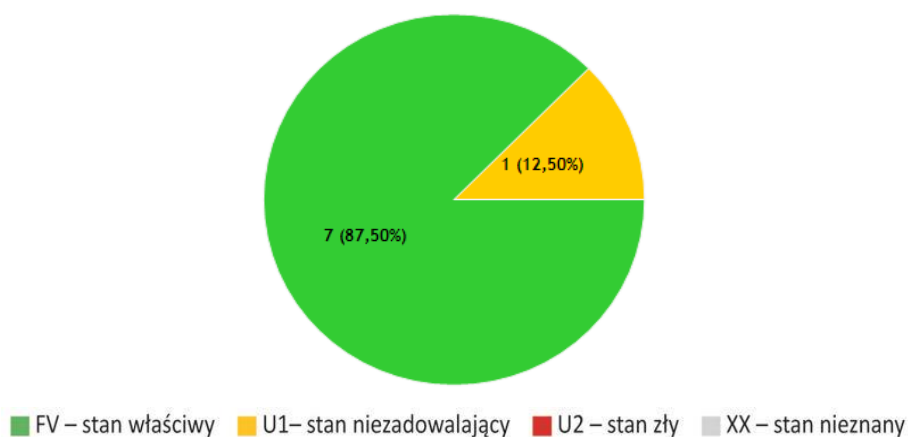
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

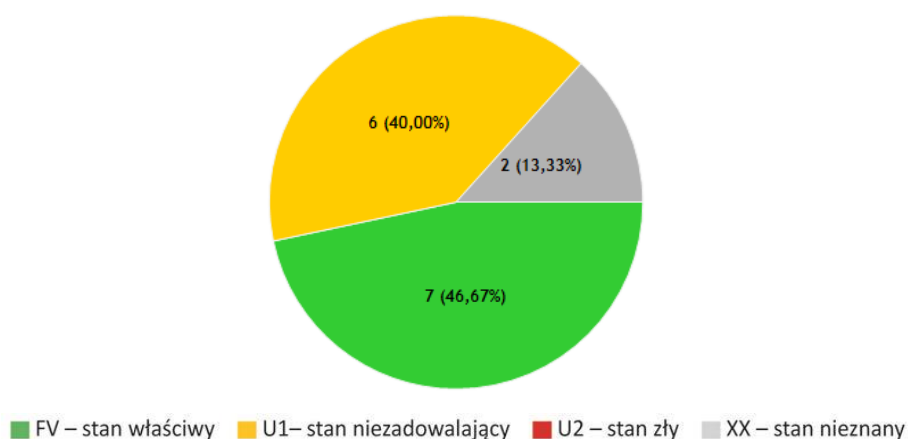
Siedlisko 2014

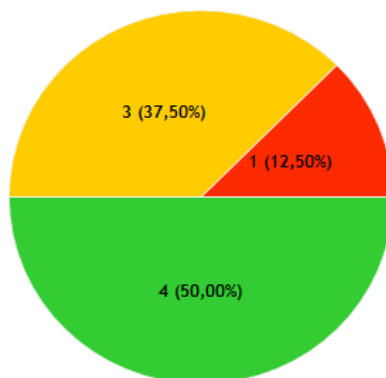

Siedlisko 2010

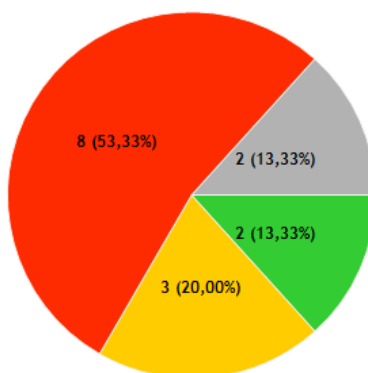

Perspektywy ochrony 2014

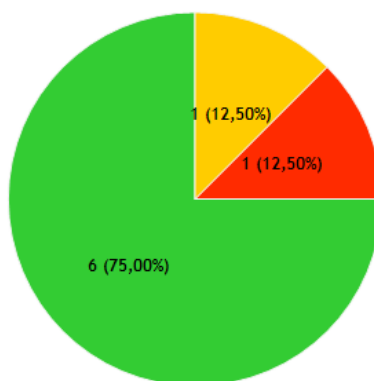

Perspektywy ochrony 2010

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznanym

Ocena ogólna 2014

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznanym

Ocena ogólna 2010

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznanym

Populacja

Stan populacji w odróżnieniu do poprzedniego etapu badań został na ponad połowie stanowisk (ośmiu z 15) oceniony jako zły (m.in. Tarnowa Łąka – wielkopolskie, Makowa - podkarpackie, Wrzosey i Luboszyce – dolnośląskie), natomiast na dwóch stanowiskach jako niezadowolający (Smogorzówek i Lubiatów-Głóska -

dolnośląskie). Stan właściwy został stwierdzony na trzech stanowiskach (Wrocław-Rędzin, Uraz-Raków_Kotowice i Jurcz-Prochowice na Dolnym Śląsku). Na niskie oceny miała wpływ głównie niska względna liczebność populacji. W roku 2010 większość stanowisk oceniona została na FV.

Tylko 8 stanowisk badanych było w obu etapach prac. W przypadku 4 z nich oceny stanu populacji pozostały bez zmian (przy czym na 2 - Jurcz-Prochowice i Wrocław-Rędzin - utrzymały się oceny FV), a w przypadku 4 stanowisk (Lubiatówka, Luboszyce, Pątnów, Wrzosey) aktualne oceny są niższe.

W roku 2010 większość stanowisk oceniona została na FV. Obecna niższa ocena wynika głównie z obniżenia wartości i oceny wskaźnika względna liczebność, co z kolei może być wynikiem naturalnych wahań liczebności populacji, co jest charakterystyczne dla populacji na granicy zasięgu geograficznego. Wskaźnik „izolacja przestrzenna” wpłynął znacznie na ocenę parametru na pięciu stanowiskach (np. Luboszyce na Dolnym Śląsku).

Siedlisko

Stan siedliska najczęściej oceniano jako właściwy (12 z 15; np. Tarnowa Łąka - wielkopolskie, Smogorzówek i Pątnów Legnicki - dolnośląskie, Kiełp – kujawsko-pomorskie). Na trzech stanowiskach stan siedliska oceniono na U1 (Trzebosz - wielkopolskie, Wrzosey, Czaplice – dolnośląskie. Oceny U1 wpłynęły niższe wartości wskaźników „ekspozycja” i „ udział zarośli tarninowych” (np. Trzebosz). Porównanie ocen stanu siedliska dla 8 powtórnie badanych stanowisk wskazuje, że wszędzie pozostały bez zmian. Na większości stanowisk utrzymał się stan właściwy. Jedyna przyznana w 2010 roku ocena U1 na stanowisku Wrzosey została potwierdzona również w 2014.

Perspektywy ochrony

Obecnie na niemal połowie (7 z 15) stanowisk perspektywy oceniono jako właściwe (m.in. Rybotyce - podkarpackie, Jurcz-Prochowice i Smogorzówek - dolnośląskie). Na stan niezadowolający (odnotowany na sześciu stanowiskach m.in. Wrocław-Rędzin i Wrzosey - dolnośląskie, Kiełp – kujawsko-pomorskie) wpłynął głównie brak ochrony niektórych stanowisk (np. Wrocław – Rędzin) lub stwierdzone oddziaływania, jak sukcesja (np. stanowisko Wrzosey). Na stanowisku Kiełp na niską ocenę (U1) wpłynęła niska liczebność populacji. Na dwóch stanowiskach nie oceniono tego parametru. Porównanie ocen perspektyw ochrony dla 8 powtórnie badanych stanowisk wskazuje, że na 6 stanowiskach pozostały bez zmian, a na dwóch: Jurcz-Prochowice i Lubiatów-Głóska aktualne oceny są wyższe; mimo utrzymujących się negatywnych oddziaływań stan siedlisk pozostaje dobry.

Jednym z częstszych oddziaływań odnotowanych w 2014 jest stosowanie pestycydów (8 stanowisk; np. Makowa). Pestycydy stosowane w rolnictwie mogą bezpośrednio przyczyniać się do śmierci owadów. W przypadku 4 stanowisk (np. Lubiatów-Głóska) odnotowywano wypalanie traw, które jednak prawdopodobnie słabiej oddziałuje na populację barczatki. Używanie pestycydów i wypalanie są również najczęściej wskazywanymi zagrożeniami. Inne stwierdzone oddziaływania i zagrożenia (np. pasożytnictwo, zmiana sposobu uprawy), wykazywane były na pojedynczych stanowiskach.

Ocena ogólna

Obecnie zły stan ochrony gatunku stwierdzono obecnie na ośmiu stanowiskach (w tym Wrzosey i Pątnów Legnicki - dolnośląskie, Kiełp – kujawsko-pomorskie, Tarnowa Łąka - wielkopolskie). Stan niezadowolający wykryto na trzech stanowiskach (Uraz-Raków-Kotowice, Smogorzówek, Lubiatów-Głóska w woj. dolnośląskim), a stan właściwy na dwóch (Wrocław-Rędzin i Jurcz-Prochowice na Dolnym Śląsku), przy czym nie oceniono tego parametru dla dwóch stanowisk. Oceny wynikały głównie z ze złych ocen stanu populacji. Porównanie ocen ogólnych dla 8 powtórnie badanych stanowisk wskazuje, że dla 4 z nich

oceny stanu populacji pozostały bez zmian (przy czym na 2 - Jurcz-Prochowice i Wrocław-Rędzin - utrzymały się oceny FV), a dla 4 (Luboszyce, Pątnów, Wrzosey i Smogorzówek) aktualne oceny są niższe. W przypadku Luboszyce, Pątnowa Legnickiego i Wrzosów wynika to z niższych niż poprzednio ocen stanu populacji, natomiast w przypadku Smogorzówka zmiana oceny ogólnej jest pozorna, ponieważ oceny wszystkich 3 parametrów pozostały bez zmian. W poprzednim etapie prac oceniono stan gatunku na FV pomimo oceny stanu populacji na U1, argumentując, że potencjał siedliska jest znacznie wyższy niż liczba zasiedlonych krzewów. Aktualna ocena ogólna jest zgodna z oceną stanu populacji, czyli niezadowolająca U1.